

PÓCS NÁNDOR

Összedől ez magától?!

A magyar punk harca az örök 1979. november 11. ellen

A címben jelzett napon ülést tartott az MSZMP KB és Erich Honecker ellátogatott Dél-Jemenbe. Tehát – egy kis túlzással – elmondható: aznap az égvilágon semmi sem történt és akkoriban úgy tűnhetett, ez már mindörökké így is marad. A rendszer a viszonylagos jólét megteremtése után kiöregedett a történelemcsinálás tébolyából, de az élet unalmas és kispolgári lett, többnyire kiszámítható lépések sorozatává redukálódott. A munkások és parasztok társadalma egyre inkább a ma is ismert fogyasztói társadalom irányába fejlődött (?) tovább, persze a nyugatihoz képest egy szürke és szegényes változatban. A Kádári gerantokrácia így nem is nagyon értette a '70-es évek végétől kibomló underground mozgalmak indíttatásait. A hatalom persze érezte, hogy a háttérben szabadságkiterjesztő szándékok húzódnak meg, de ekkor is csak a szokásos eljárás mód szerint reagált: ügynökök, megfigyelés, börtön és tiltás. A rendszerrel szembeni kulturális ellenállás formái azonban megváltoztak és a szocialista prűdéria helyébe egy néhol szabados, néhol pedig kifejezetten erőszakos ellenkultúra szivárgott be, aminek nem volt (nem lehetett!) semmilyen politikai támasztéka, viszont az emberek életmódján mély nyomokat hagyott.

A korszakban a jóval nagyobb tömegeket megmozgató könnyűzene lehetőségei lényegesen jobbak voltak, mint azoké az underground/punk zenekaroké, amelyeket a hatalom szinte semmilyen módon nem volt hajlandó legalizálni. Ettől függetlenül a magyar kultúrpolitika lépéskényszerben volt; valamilyen módon reagálnia kellett arra a jelenségre, hogy a korábban megszokott politikai szervezkedések helyett miért vált az ellenzéki új eszközzé az öltözködés és a zenehallgatás? Az előadásomban tehát a QSS, Kreten, Agydaganat, Tizedes meg a Többiek, Lenin Körút, ETA, 88-as csoport, stb. fémjelezte (jobb- és baloldali) punk szubkultúráról szeretnék beszélni. Nem is annyira a zenekarok illetve a mozgalom történetét, mint inkább a mögöttes magatartásformák kialakulását szeretném elemezni. Azaz, milyen összefüggések húzódtak meg a szinte hallgathatatlan minőségű zene, az erőszakra buzdítás és a zenekarok éles diktatúraellenessége között? A viselkedés és az életmód szerepe az ellenállás szempontjából miért volt jelentősebb, mint a politikai meggyőződés? Milyen változást hozott a rendszerváltás, továbbá az átmenet békés jellege milyen hatással volt a mozgalom egészére nézve?